

Més que un homenatge a Eugeni Perea

Joan Anton Rabella Ribas, cap de l'Oficina d'Onomàstica de l'Institut d'Estudis Catalans

El dia 18 de febrer d'enguany es va celebrar –i aquest és el mot precís, perquè es va tractar d'una festa, una celebració– un acte d'homenatge a Eugeni Perea amb motiu del seu setantè aniversari. I podríem dir que tota excusa és bona, com en aquest cas un múltiple de deu, per retre un més que merescut homenatge a una persona que, més enllà dels tòpics, s'ho mereix i s'ho mereixia ja feia molt de temps: deu ser un d'aquells casos en què la seva discreció i modèstia han fet que potser per a les persones que no el coneixen de manera aprofundida no es fes tan evident la seva gran trajectòria.

Aquest volum, *Eugeni Perea Simón: escriptor, historiador, arxiver i poeta* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2023), completa l'acte de reconeixement i la celebració, dues cares de la mateixa moneda, que han estat organitzades ambdues per la seva filla Maria Eugènia Perea Virgili, una veritable feinada –només possible gràcies a la

il·lusió i l'empenta–, ja que tant l'acte d'homenatge com el llibre han estat molt complexos de gestionar atesa la gran participació en tots dos casos.

Aquest llibre, com ja ho indica la curadora al prefaci, no vol ser un estudi detallat de l'obra d'Eugeni Perea, sinó que en realitat se centra sobretot en la persona. Així, encara que al final, a més d'una cronologia biogràfica de l'homenatjat, hi ha una minuciosa –i molt extensa– recopilació bibliogràfica de tota la seva obra publicada, tant d'investigació com de creació, l'aspecte fonamental dels trenta-dos treballs que conformen la part central del llibre ressegueixen principalment la persona, l'amic, més que l'investigador, si bé, naturalment, es basen sovint en aquesta informació, de manera que al llarg del volum hi anem veient tota la feina feta en els diferents àmbits, aquesta tasca polièdrica: Josep Abela i Vera Hofbauerová: «Homenatge a n'Eugeni Perea Simón pel seu 70è aniversari» (pp. 13-17); Fina Anglès: «Eugeni

Portada del llibre Eugeni Perea Simón. *Miscel·lània d'homenatge en ocasió del seu 70è aniversari* editat per les Publicacions de l'Abadia de Montserrat el febrer del 2023, amb Eugeni Perea i Maria Eugènia Perea al fons. Foto: Francesc Marco Palau.

Perea: la doble mirada literària sobre el paisatge» (pp. 19-22); Sergi Borralló: «L'arxiver camaleònic» (pp. 23-

«Tota excusa és bona per retre un més que merescut homenatge a una persona que, més enllà dels tòpics, s'ho mereix i s'ho mereixia ja feia molt de temps»

28); Javier Caballero: «*Amicus amico*» (pp. 29-32); Antonio Castillo: «Una anècdota del seu pas per la

universitat» (pp. 33-36); Joaquim Chancho: *Dibuix 24.2013* (p. 37); Josep M. Cruset: «A l'Eugeni, en reconeixement del seu llegat a Riudoms» (pp. 39-45); Francisco García Lora: «La quinta de la llibertat» (pp. 47-50); Xavier Garcia Pujades: «Eugeni Perea, sense perea. Esbós d'un homenot del sud» (pp. 51-55); Alfredo Gavín: «Un dibuix d'homenatge per a l'Eugeni Perea» (pp. 57-61); Josep M. Grau: «Eugeni Perea Simón i la seva recerca en l'àmbit de les muntanyes de Prades i la Conca de Barberà» (pp. 63-68); Grup Excursionista «Cama i plat»: «Alguna cosa més que caminar entre amics» (pp. 69-74); Manel Güell: «La investigació històrica. L'Eugeni Perea a debat» (pp. 75-82); Miquel S. Jassans: «L'Eugeni» (pp. 83-86); Juan López-Carrillo: «Amistat i gastronomia» (pp.

87-93); Joaquim Mallafrè: «Eugeni Perea Simón: *Amb pedres al ronyó*» (pp. 95-98); Francesc Marco-Palau: «Eugeni Perea i les interseccions culturals: una mirada generacional» (pp. 105-109); Carles Martí: «El viatjar infinit» (pp. 111-114); Carlos Martínez Shaw: «Eugeni Perea: de Riudoms al univers» (pp. 115-119); Helena Martínez-Ferreruela: «L'Eugeni, professor-tutor de la UNED» (pp. 121-124); Kelma MartínezToro: «Els *Topromi* de l'arxiu» (pp. 125-127); Miquel-Lluís Muntané: «De fonaments i façanes» (pp. 129-133); Agnès Padró: «Embolcall de felicitat» (pp. 135-139); Josep Poblet: «Un humanista del nostre temps» (pp. 141-145); Joan Maria Pujals: «Tríptic de Riudoms: Guinjoan, Chancho i Perea» (pp. 147-151); Ignasi Riera: «Per què *Eugeni* vol dir 'el ben nascut'?» (pp. 153-157); Josep M. Riu: «Com de costum, et vaig fer cas» (pp. 159-163); Manuel Rivera: «La poesia: verí o caixa negra» (pp. 165-169); Àlex Susanna: «Eugeni Perea Simón o el do de la intersecció» (pp. 171-174); Joan Tort: «Eugeni Perea, onomasiòleg» (pp. 175-178), i Olga Xirinacs: «De la comarca al cosmos» (pp. 179-182).

Alguns dels treballs es refereixen a la importància dels mots, del seu valor, en l'obra d'Eugeni Perea, tan precís i tan científic en la seva tasca investigadora, però també amarada de la riquesa poètica que recorre tota la seva obra de creació: en aquest sentit, malgrat que la seva dedicació a la poesia no sigui la més significativa des del punt de vista quantitatiu, sí que hi té un gran pes real, perquè fins i tot la prosa queda marcada per aquest sentit poètic.

I precisament cal referir-se a la importància dels mots a l'hora de parlar d'aquest homenatge i d'Eugeni Perea: hi ha tantes obres d'homenatge, panegíriques –segur que gairebé podríem parlar d'un gènere específic–, que resulta gairebé impossible de trobar les paraules adequades que reflecteixin la sinceritat del que es diu i el valor de la feina i de la persona homenatjada sense que semblin una reproducció, un cop més, d'un seguit de tòpics, repetits i molt gastats. En aquest cas potser caldria recórrer a les paraules dels autors que han participat en aquest volum: si ens fixem en els adjectius que apliquen a Eugeni Perea, s'hi

repeteixen amb profusió els que remarquen, d'una banda, la seva saviesa, cultura i humanisme i, de l'altra, la seva bondat, afabilitat i generositat.

La lectura d'aquest llibre ens permet conèixer tot el treball de l'homenatge en tants i tants camps, però sobretot hi veiem un recorregut sincer pels seus valors més humans, amb el denominador comú de l'amistat i l'afecte.

El títol del llibre, «escriptor, historiador, arxiver i poeta», ja ens obre la porta a un dels aspectes fonamentals de la tasca d'Eugeni Perea: l'afany de coneixement que va més enllà d'un camp o una disciplina concreta. Avui se'n diu *interdisciplinarietat*, i és un bonic mot que apareix pertot, sovint gratuïtament. No és el seu cas: les persones que l'hagin conegut bàsicament en una de les seves nombroses facetes molt possiblement quedaran sorpreses de la seva dedicació a tants camps diferents, i fins i tot aquells que ja coneixien una part significativa d'aquestes dedicacions diverses de ben segur que descobriran que els seus interessos i la seva labor encara ha anat més enllà; podríem dir que la dedicació a tants camps pot acabar amagant alguna de les seves múltiples cares («Autor d'una obra sòlida i documentada, corre el perill de ser oblidada la seva dedicació poètica» Joaquim Mallafrè, p. 95).

Un altre aspecte remarcable és el que avui es qualificaria com *activisme cultural*, és a dir, la seva participació en iniciatives i en entitats i associacions cíviques i culturals, tota una tasca continuada de revitalització i divulgació de la cultura, una feina arrelada sobretot a Riudoms (amb el cas evident del Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar (CERAP) i de la revista *Lo Floc*) i al Camp («molts esforços que ha dedicat a cartografiar la literatura del territori tarragoní» Fina Anglès, p. 20), però que, com insisteixen diversos autors, va des de l'àmbit més local fins al més general, de Riudoms a Catalunya («Home de país i home de cultura: un enllaç eficaç entre l'esfera nacional i el món local», Jordi Manent, pp. 99-103; «De la comarca al cosmos» Olga Xirinacs, pp. 179-182).

En el llibre hi ha moltes de les persones que han

estat importants en la seva vida, però també hi trobem el record i la presència d'aquells que ja no hi són –i que, com diu Maria Eugènia Perea al prefaci (p. 8), hi haurien col·laborat de molt bon grat i els hauria fet molta il·lusió de participar tant en el llibre com en la trobada d'homenatge, com Ramon Amigó, Pere Anguera, Ferran Jové i tants d'altres. Miquel S. Jassans s'hi refereix emotivament en el cas de «Ramon Amigó, l'home que ens agombolà a tots, que ensenyà el sentit i el valor dels noms» (p. 85).

En aquest mateix sentit, els mots que més s'hi repeteixen són els que el consideren un savi –molt més que un intel·lectual–, un erudit, un humanista, un home de lletres. Uns mots cada cop més rars en una societat cada cop més reduïda –ara en diuen *especialitzada*– i on sembla que el coneixement d'una matèria sigui menor si també es té interès en d'altres. En el cas d'Eugeni Perea, els treballs

«Home de país i home de cultura: un enllaç eficaç entre l'esfera nacional i el món local»

ens parlen de la seva tasca professional com a arxiver i com a historiador, i també de manera més específica com a historiador de l'Església i la religiositat, però també d'aspectes científics que van més enllà de l'àmbit més estrictament professional, però relacionats també amb el coneixement, com l'onomàstica.

I ens parlen igualment de tota l'altra branca, la creació, tant de l'obra en prosa, amb la importància dels dietaris («En temps cada cop més gregaris i uniformes, aquesta mena d'obres, però, no encaixen per massa lliures i imprevisibles» Àlex Susanna, p. 173), com de la poesia, tan fonamental per entendre de debò qui és l'Eugeni («no ha amagat mai el seu alè poètic» Manuel Rivera, p. 165).

En el camp més estrictament professional

tothom en destaca el rigor, l'exigència, la capacitat de treball, la sòlida formació. Però sobretot hi veiem una referència continuada a la curiositat, a l'afany per conèixer, al plaer per la documentació i la lletra impresa, un veritable motor que ens permet entendre la coincidència dels autors a considerar que l'Eugeni és un savi, un humanista, en una època en què cada cop és més rar, i difícil, de poder aplicar aquesta consideració a algú.

Els articles que integren el llibre construeixen sobretot un relat sobre l'amistat amb un marcat to afectuós. Tothom en destaca el seu tarannà, la bonhomia i l'alegria i l'optimisme, i molt especialment la discreció, l'amabilitat, la generositat i la modèstia, una modèstia real, que fa que defugui ser el centre d'atenció, un fet que Maria Eugènia Perea ja remarca en el prefaci: «A casa no hem sigut mai de grans celebracions (...); menys encara hem estat assidus de festes sorpreses –no en recordo cap ni una– i, arribat el cas, el menys indicat per rebre'n una –perquè defuig qualsevol protagonisme– seria el meu pare» (pp. 5-6).

Un altre aspecte que recorre bona part dels treballs és la referència a la seva ironia, que completa de manera indefugible la seva personalitat amb aquest punt de visió crítica –i humorística–, fina, civilitzada («aquell seu somriure tan característic, híbrid entre entremaliat i nen que no ha trencat mai un plat» Manuel Güell, p. 82).

Aquest és, doncs, un llibre d'homenatge, sincer, emotiu, on trenta-tres autors, amics d'Eugeni Perea, ofereixen «una mirada humana i personal» (p. 8) de les diferents facetes de la seva vida, que va més enllà dels diversos àmbits professionals i del coneixement, i que s'endinsa en els interessos més personals d'Eugeni Perea: els viatges i les excursions, la cuina i la gastronomia, les converses i el conreu de l'amistat (amb «un hedonisme contingut» Miquel-Lluís Muntané, p. 133). Un llibre que, malgrat que ens parla molt de totes les seves múltiples facetes i activitats, se centra sobretot en la persona i els seus interessos vitals, que bateguen al llarg de les pàgines del volum i que esdevenen un cant a l'amistat. »